

Under tøjet er vi alle ens

”Nogle gange er jeg også bare vendt rundt og gået min vej”..

Modebilledet har i mange år hyldet forskelligheden. Hyldet dem, der tør at skille sig ud. Dem, der tør at gå imod mainstreammoden og være *unikke*. Men når alt kommer til alt, hvor unikke er vi så egentlig? Ikke særlig meget, vel? Det er nemlig en iboende del af mennesket at høre til – at føle sig som en del af et fællesskab eller være en del af en gruppe. Så selvom tøjet måske på overfladen signalerer forskellighed, nytænkning og anderledeshed i sin vildeste form, så er forskelligheden alligevel ikke helt at spore, hvis vi graver ind under de forskellige tøjlæg.

Det er indenfor forskellige samfundsfaglige fagdiscipliner almindelig kendt, at vi mennesker har en tendens til at gruppere os med dem, som vi ligner. Vi danner en fællesskabsfølelse og skaber tryghed med dem, som har de samme normer og måder at tilgå hverdagen på som os selv. Alle andre er uden for dette ekskluderende fællesskab; og vi ekskluderer skam både ubevidst og med fuldt overlæg! For at forstærke denne fællesskabsfølelse er det en nødvendighed for gruppens overlevelse af kunne adskille sig og distancere sig fra *de andre*. Herved opstår der os-og-dem-grupper, hvor det er de andres forskellighed, som bliver ”limen”, der binder os sammen i gruppen.

Denne tendens kaldes også stigmatisering, og omhandler vores frygt og angst for det, der er fremmed for os. Vi bliver utrygge omkring det, som er anderledes end normen. Derved bygger stigmatisering netop på uvidenhed og fordomme. Disse fordomme kan komme til udtryk på mange måder blandt andet via kropssproget. Selvom det ikke er hensigten, er der generelt en tendens til, at vi ubevidst behandler folk, som ikke ligner os selv, anderledes. Dette kan ske, selvom der egentlig er velvilje over for at behandle alle mennesker ens. Udover kropssproget er det verbale sprog også et stigmatiseringsparameter. For du kender det vel egentlig selv? Du taler ikke til din samlever på samme måde, som du taler til en sagsbehandler, din ven eller et ældre familiemedlem. På samme måde taler vi ikke til personer, som umiddelbart er forskellige fra os, på samme måde som til dem, som vi føler os i samme ressource-mæssige klasse med eller som vi vurderer har samme socioøkonomiske baggrund.

40-årige Michaela har været klient ved Den Sociale Rets-hjælps Fond siden 2012, og har oplevet denne stigmatisering flere gange:

”Sproget betyder rigtig meget, fordi det egentlig handler om imødekommenhed. Hvis jeg ikke oplever det, så går jeg i bås,” fortæller Michaela.

De gange hvor Michaela er ’gået i bås’, har hun ikke haft lyst til at fortælle sagsbehandleren eller en anden person fra systemet sin historie.

”Nogle gange er jeg også bare vendt rundt og gået min vej”.

At gå sin vej hjælper selvfølgelig ikke, men frustrationen er forståelig. Det er ikke rart at føle, at man bliver talt ned til eller behandlet anderledes bare fordi, at man ikke har de samme forudsætninger i livet som den gængse danske borger. Michaela fortæller, at det kræver meget af hende at henvende sig til systemet, når hun har det, som hun har det:

”Jeg vil gerne have hjælp, stille et spørgsmål eller have svar på et spørgsmål, men det er nogle gange svært, hvis der ikke er en åbenhed. Det handler generelt set om åbenhed. Kropssproget betyder også meget, og jeg har oplevet rigtig mange med et lukket kropssprog. Faktisk er det næsten alle.”

Michaela er desværre ikke den eneste, som har stået i denne situation, hvor stigmatiseringen kommer til udtryk gennem kropssproget og det talte sprog. Ifølge Marianne W. Olsen, som er leder i Receptionen i Aarhus-afdelingen, er det noget, som stort set karakteriserer alle klienterne i deres møde med systemet. Det ønskelige vil jo være, at der blev sat hårdere ind imod denne direkte og indirekte stigmatisering.

I forhold til at opnå en egentlig stigmareduktion kræver det, at vi alle i højere grad lærer at acceptere, at vi alle er ens. For når tøjet er smidt, og tøjstykkerne ligger på gulvet, viser ensartetheden sit ansigt. Ensartetheden i at når mennesket symbolsk set er uden alle sine tøjlæg, er vi alle ens. Vi er alle samfundsborgere, hvor forskellene egentlig bare handler om, at nogle er ”heldigere” end andre i forhold til beklædningen – billedligt talt.

Kristiane Holk Jeppesen, Sekretariatet